

Zemplínska šírava – Hôrka

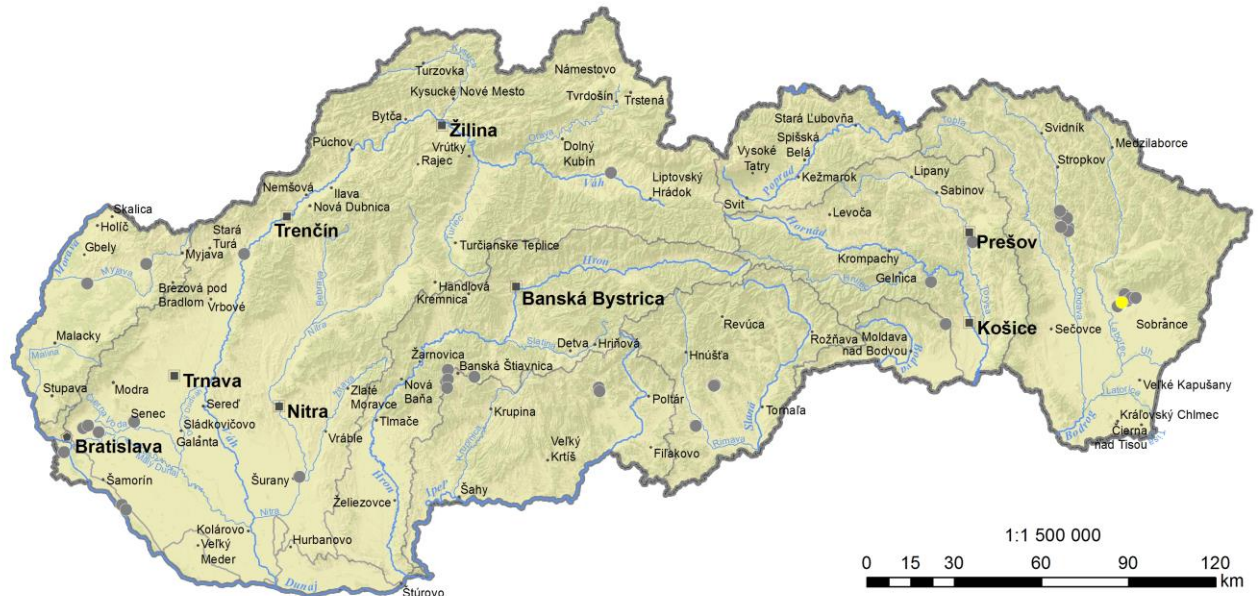
Internetový profil vody určenej na kúpanie

Členský štát EÚ: Slovenská republika	
Kraj: Košický	
Obec: Vinné	
ID vody na kúpanie: SKREK024	
Spôsob vyhlásenia vody určenej na kúpanie (ďalej len „VUK“): Lokalita Zemplínska šírava – Hôrka bola vyhlásená všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Košiciach č. 9/2005 z 18 mája 2005, ktorou sa vyhlasujú vody určené na kúpanie a určujú povrchové vody určené pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb za vodu určenú na kúpanie.	

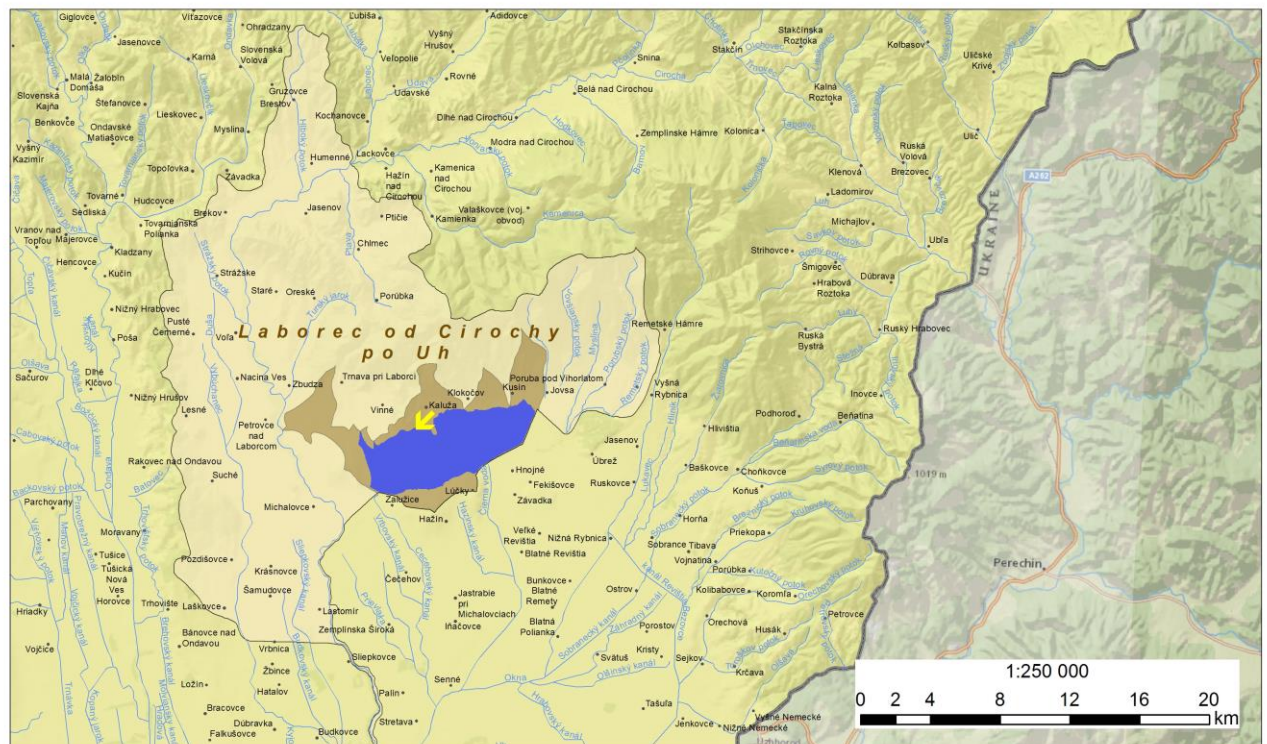
Obr. 1: Zemplínska šírava – Hôrka
(zdroj: RÚVZ so sídlom v Michalovciach)

Orgán kompetentný za monitorovanie	Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach
Kontaktné údaje	<u>adresa:</u> S. Chalupku 5, 071 01 Michalovce <u>tel.:</u> 056/ 68 80 611 <u>e-mail:</u> mi.sekretariat@uvzsr.sk
Orgán kompetentný za hodnotenie	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Kontaktné údaje	<u>adresa:</u> Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava <u>tel.:</u> 02/49 284 111 <u>e-mail:</u> uvzsr@uvzsr.sk
Spôsob rekreácie	organizovaná (s prevádzkovateľom)
Prevádzkovateľ	obec Vinné
Kontaktné údaje	<u>adresa:</u> Obecný úrad 508, 072 31 Vinné <u>tel:</u> 056/ 68 71 044 <u>e-mail:</u> starosta@vinne.sk

Lokalizácia vody určenej na kúpanie v rámci SR

Detail základného povodia

Legenda

- Bratislava hlavné mesto
- Košice krajské mesto
- Vinné názov obce
- štátna hranica
- hlavný tok
- prítok
- čiastkové povodie
- základné povodie
- podrobné povodie
- voda na kúpanie
- 👉 lokalizácia vody na kúpanie
- Bodrog názov hlavného toku
- Laborec názov prítoku
- Laborec od Cirochy po Uh názov základného povodia

Mapová kompozícia: ©SAŽP CEI, Banská Bystrica, 2013; Použité údaje: Atlas krajiny SR ©SAŽP CEI, B.Bystrica, 2002; National Geographic, Esri, DeLorme, NAVTEQ, UNEP-WCMC, USGS, NASA, ESA, METI, NRCAN, GEBCO, NOAA, IPC

Mapa 1: Lokalizácia VUK Zemplínska šírava – Hôrka (zdroj: SAŽP)

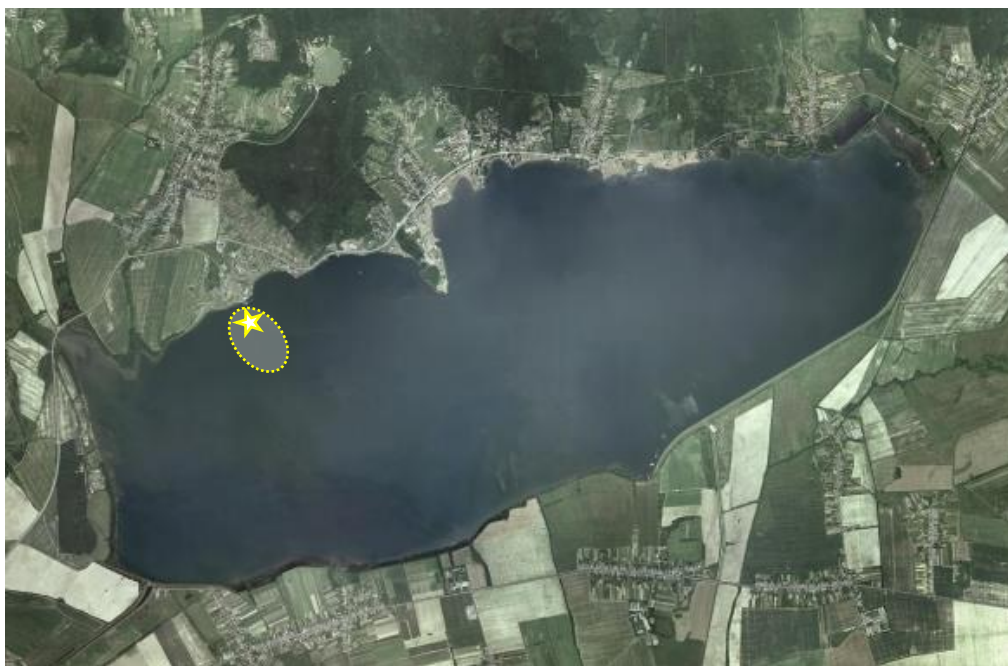
Popis lokality

Zemplínska šírava leží na úpätí pohoria Vihorlat severovýchodne od Michaloviec. Rozprestiera sa na ploche 32,9 km². Vodná nádrž sa vybuďovala v rámci vodohospodárskych úprav na Východoslovenskej nížine. Výstavba nádrže sa realizovala v rokoch 1961 – 1965. Voda sa do nádrže privádza hlavne z Laborca. Okrem toho do nádrže priamo zašúťujú potoky hornej časti povodia Čiernej vody (Trnavský, Viniansky, Kalužský, Klokočovský, Kusínsky, Jovsanský, Porúbský a Myslina).

Pôvodnými účelmi vodnej nádrže boli: ochrana pred povodňami, závlaha poľnohospodárskych plôch, zabezpečenie trvalého chladenia blokov elektrárne Vojany, rekreačné účely, ornitologická rezervácia. Športovo-rekreačnú funkciu začala Zemplínska šírava plniť v roku 1966 a bolo to najvyhľadávanejšie miesto rekreácie v bývalom Československu.

Stredisko Hôrka je najväčším a najstarším strediskom Zemplínskej šíravy, leží na južnom úpätí Senderova a taktiež je známe aj vďaka krásnym pieskovým a štrkopieskovým plážam.

Vo východnej časti vodnej nádrže (katastrálne územie obcí Hnojné, Jovsa, Kaluža, Klokočov, Kusín, Lúčky, Stráňany, Zalužice a Vinné) sa nachádza chránený areál Zemplínska šírava, ktorý bol vyhlásený v roku 1968 o výmere 622,49 ha. Predmetom ochrany je ochrana migračnej lokality vodného a pri vode žijúceho vtáctva a hniezdíčov na východnom Slovensku pre vedeckovýskumné a náučné ciele.

Legenda:

- ★ monitorovacie miesto
- prevádzkovaná pláž

mierka: 1 : 35 000

Mapa 2: Letecká snímka VUK

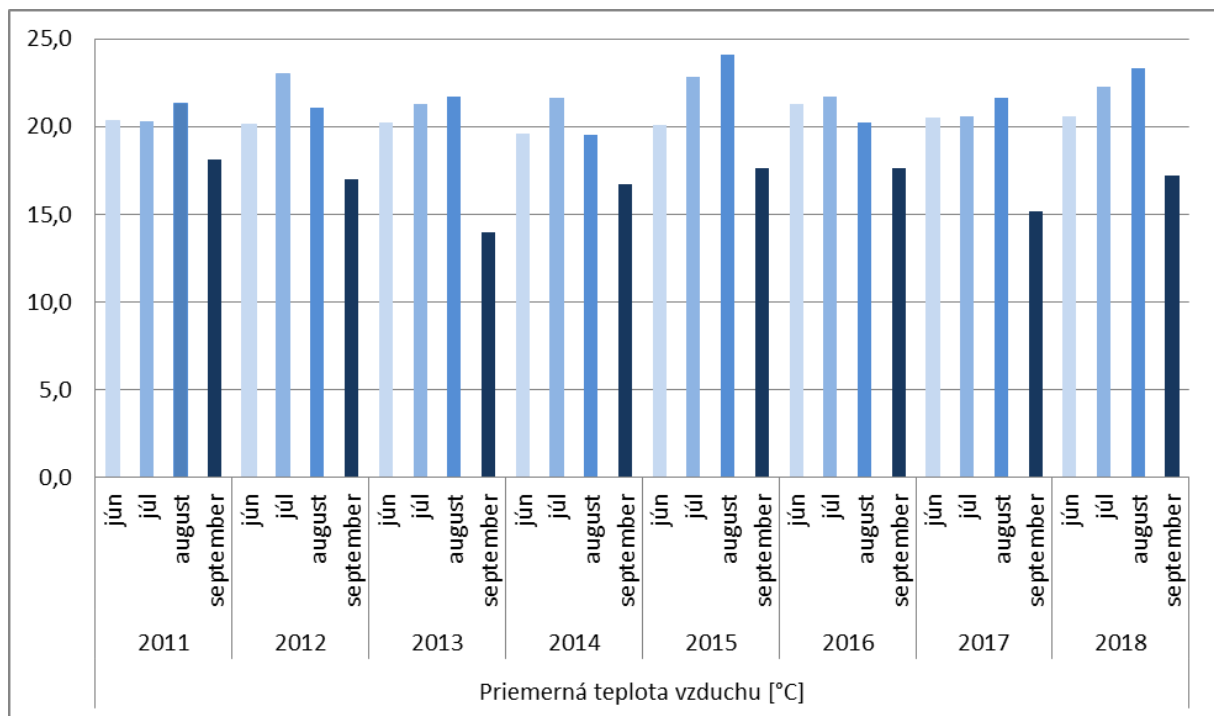
(zdroj: Digitálna ortofotomapa © EOROSENSE, s. r. o., © GEODIS SLOVAKIA, s. r. o.)

Súradnice monitorovacieho miesta		x	y
Súradnicový systém	ETRS89	21,9760	48,7919
	S-JTSK	-209 713,4968	-1 233 857,5122

Tab. 1: Lokalizácia VUK Zemplínska šírava – Hôrka

Popis pláže

Štruktúra pláže	pláž je štrkovitá, trávnatá, terasovito upravená
Charakter pláže	prírodný
Celková dĺžka/plocha pláže	280 m/14 000 m ²
Celková plocha lokality	150 000 m ²
Plocha vody na kúpanie	30 000 m ²
Priemerná/max. hĺbka vody na kúpanie	9,5 m/14,0 m
Priemerná teplota vody počas sezóny	20 °C
Obvyklá dĺžka kúpacej sezóny	1.7. – 31.8.

Obr. 2: Priemerná teplota vzduchu na VUK Zemplínska šírava – Hôrka (zdroj: SHMÚ)

Vybavenie pláže	<u>toalety</u> : celkovo 9 ks
	<u>sprchy</u> : celkovo 4 ks v prízemnom murovanom objekte
Maximálny denný počet kúpajúcich sa počas kúpacej sezóny	2 000 osôb
Kapacita areálu	1 400 osôb

Vybavenie areálu: chatová osada (bungalov, autocamp), motel, penzióny, zariadenia spoločného stravovania, komplexná vodná záchranná služba, požičovňa vodných bicyklov, tenisové kurty, plážový volejbal, detské ihrisko, streetbal, minifutbal, minigolf.

Obr. 3: Zemplínska šírava – Hôrka, pláž (zdroj: RÚVZ so sídlom v Michalovciach)

Lokalizácia VUK v zmysle § 2, 3 a 11 zákona č. 364/2004 Z. z.

Názov povodia	Dunaj
ID povodia	SK40000
Názov čiastkového povodia	Bodrog
ID čiastkového povodia	SK40000RB2SB10
Názov vodného útvaru	vodná nádrž Zemplínska šírava
ID vodného útvaru	SKB1003

Charakteristika vodných útvarov

Zemplínska šírava – Hôrka je zároveň útvárom povrchových vôd Zemplínska šírava s kódom SKB1003. Je to útvár povrchových vôd stojatých, teda vodná nádrž alebo podľa terminológie rámcovej smernice o vode rieka so zmenenou kategóriu.

Kategória vodného útvaru		povrchová voda stojatá (vodná nádrž)
Kód vodného útvaru		SKB1003
Názov vodného útvaru		vodná nádrž Zemplínska šírava
Typologický popis vodného útvaru	kód typu	K123
	popis typu	vodný útvár so zmenenou kategóriou stredne hlboký s veľkou plochou povrchu v nadmorskej výške do 200 m v Karpatoch
Plocha vodného útvaru (km²)		32,900
Charakter vodného útvaru		výrazne zmenený
Stav vodného útvaru	chemický stav	dobrý (M)
	ekologický stav	nerelevantný údaj
	ekologický potenciál	priemerný (M)

Legenda:

M - stav vyhodnotený so strednou úrovňou spoľahlivosti

Tab. 3: Zadefinovanie útvaru povrchovej vody, v ktorom sa VUK nachádza (zdroj: MŽP SR)

Stav tejto VUK môže byť ovplyvnený stavom ďalších útvarov povrchovej vody s kódom SKB0170, SKB0228 a SKB0230.

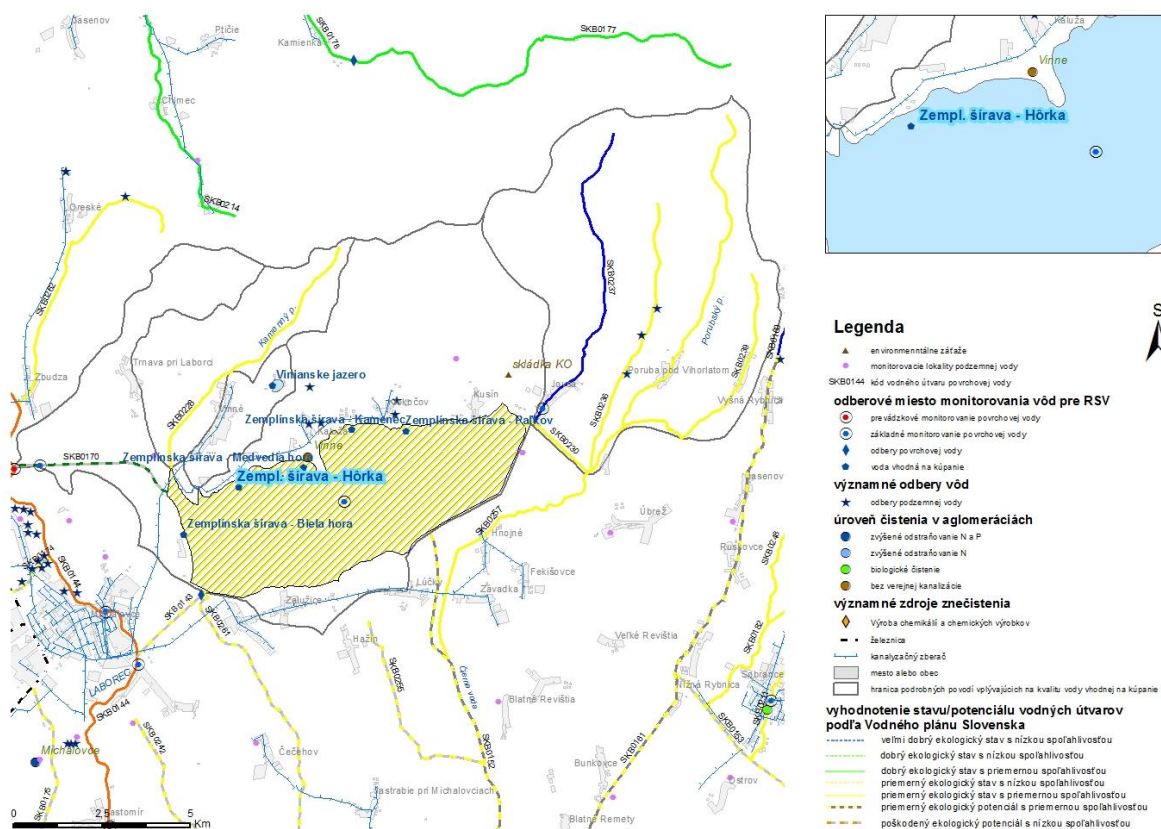
Kategória vodných útvarov		povrchová voda tečúca (rieka)	povrchová voda tečúca (rieka)	povrchová voda tečúca (rieka)
Kód vodného útvaru		SKB0170	SKB0228	SKB0230
Názov vodného útvaru		Širavský kanál	Kamenný potok	Porubský potok
Typologický popis vodných útvarov	kód typu	P1M	P1M	P1M
	popis typu	malé toky v nadmorskej výške do 200 m v Panónskej panve	malé toky v nadmorskej výške do 200 m v Panónskej panve	malé toky v nadmorskej výške do 200 m v Panónskej panve
Dĺžka vodného útvaru (km)		4,70	8,50	14,5
Charakter vodného útvaru		umelý	prírodný	prírodný
Stav vodných útvarov	chemický stav	dobry (M)	dobry (L)	dobry (L)
	ekologický stav	nerelevantný údaj	priemerný (L)	priemerný (L)
	ekologický potenciál	dobry a lepší (M)	nerelevantný údaj	nerelevantný údaj

Legenda:

L - stav vyhodnotený s nízkou úrovňou spoľahlivosti
M - stav vyhodnotený so strednou úrovňou spoľahlivosti

Tab. 3: Ďalšie vodné útvary v oblasti vplyvu, ktoré by mohli byť zdrojom znečistenia (zdroj: MŽP SR)

Charakteristika oblasti vplyvu

Mapa 3: Oblasť vplyvu (zdroj: VÚVH)

Popis zdrojov znečistenia v oblasti vplyvu

Do Zemplínskej nádrže je zaústených niekoľko menších potokov, rozhodujúci vplyv na kvalitu vody v nej má rieka Laborec. Najvýznamnejším znečisťovateľom nad nádržou najmä v minulosti bol závod Chemko, a.s., Slovakia, Strážske. Ďalšími veľkými zdrojmi sú verejné kanalizácia s čistiarnami odpadových vôd, ktoré ústia do rieky Laborec.

Z výsledkov hygienickej obhliadky sa na negatívnom ovplyvňovaní kvality vody môžu podieľať tieto zdroje znečistenia:

- vody z čistiarní odpadových vôd ústiacich do rieky Laborec,
- obce bez verejnej kanalizácie,
- vodné vtáctvo a rybné hospodárstvo (prikrmovanie, exkrementy).

Vodná nádrž Zemplínska šírava je rybárskym kaprovým lovným revírom s režimom bez privlastnenia si úlovku v užívaní Slovenského rybárskeho zväzu. Na Zemplínskej šírave sa vyskytujú druhy nížinných rýb, a to kapor rybníčný, štika severná, zubáč veľkousty, sumec veľký, lieň sliznatý, boleň dravý, pleskáč vysoký, karas striebřistý, ostriež zelenkavý, plotica červenooká, červenica ostrobruchá a belica európska.

Prítoky vodnej nádrže Zemplínska šírava zo severnej a východnej časti (potoky Trnavský, Kamenný, Viniansky, Suchý, Tomašovský, Kusínsky, Sokolský, Jovsanský a Kalužský) sú lososovým – pstruhovým lovným revírom.

Vo Vodnom pláne Slovenska bol pre prvý plánovací cyklus na výpočet emisií živín zaťažujúcich povrchové vody použitý model MONERIS. Emisie dusíka a fosforu sú počítané na základe vstupných informácií o živinovom znečistení pochádzajúcom z bodových zdrojov znečistenia, ktorými sú vypúšťania z čistiarní odpadových vôd a vypúšťania priemyselných vôd a na základe informácií o živinovom znečistení pochádzajúcom z plošných zdrojov znečistenia, ktorými sú atmosférická depozícia, erózia, povrchový odtok, sídla s nevybudovanou verejnou kanalizáciou alebo odľahčovaním dažďových vôd, drenáž a podzemná voda. Výsledky modelovania sú popísané v kapitole 8.2 Vodného plánu Slovenska, ktorý je dostupný na <https://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/koncepcne-aplanovacie-dokumenty/vodny-plan-slovenska-aktualizacia-2015/>.

Znečistenie živinami v podrobnom povodí (4-30-04-034)		Interval vypočítaný prostredníctvom modelu MONERIS
celkový dusík	kg/(ha.rok)	9,01 - 13,00
celkový fosfor	kg/(km ² .rok)	60,01 - 90,00

Tab. 4: Znečistenie živinami vypočítané prostredníctvom modelu MONERIS pre referenčné obdobie 2010 – 2015 (zdroj: VÚVH)

Opatrenia, ktoré sú zamerané na zníženie živinového a organického znečistenia spôsobeného nedostatočným čistením odvádzaných odpadových vôd alebo nedostatočným odkanalizovaním obcí spolu s opatreniami zameranými na zníženie vstupu živín z poľnohospodárstva popisujú kapitoly 8.1 a 8.2 Vodného plánu Slovenska, ktorý je dostupný na <https://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/koncepcne-aplanovacie-dokumenty/vodny-plan-slovenska-aktualizacia-2015/>.

Kvalita vody

Mikrobiológia

Zdravotne významné ukazovatele mikrobiologickej kvality vody (*Escherichia coli*, črevné enterokoky) neprekročili v sledovanom období rokov 2011 – 2018 medzné hodnoty ustanovené v národnej legislatíve pre prírodné kúpaliská.

V hodnotení kvality VUK podľa požiadaviek európskej legislatívy bola v rokoch 2011 až 2018 Zemplínska šírava – Hôrka klasifikovaná ako výborná (najvyšší stupeň kvality).

Rok	2018	2017	2016	2015	2014
Klasifikácia VUK					

Význam symbolov:

Tab. 5: Vyhodnotenie kvality vody na VUK Zemplínska šírava – Hôrka podľa Vykonávacieho rozhodnutia komisie, z 27. mája 2011, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES ustanovuje symbol na informovanie verejnosti o klasifikácii VUK a o zákaze kúpania alebo odporúčaní nekúpať sa.

Prehľad stavov kvality na všetkých VUK počas kúpacích sezón 2011 – 2018 a bližšie informácie o aktuálne platnej legislatíve pre vody na kúpanie sú dostupné na http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=168&Itemid=65.

Sinice (cyanobaktérie) a riasy

Riasy na lokalite Zemplínska šírava – Hôrka sú zastúpené predovšetkým zelenými bičíkovcami ako *Phacotus lenticularis*, *Phacotus lendneri*, *Cryptomonas curvata*, *C. phaseolus*, *Rhodomonas pusilla*, *Ceratium hirundinella* a viacerými druhmi rodu *Euglena*. Zastúpené sú aj chlorokokálne druhy ako *Pediastrum duplex*, *Coenococcus planctonicus* a iné. Rozsievky bývajú zastúpené najmä druhmi *Fragilaria crotonensis*, *Aulacoseira granulata* a *Asterionella formosa*. Z taxónov cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet bola zaznamenaná *Woronichinia naegelian*a, *Dolichospermum sp.* a *Aphanizomenon sp.*

V sledovanom období rokov 2013 – 2016 boli na lokalite zaznamenané riasy – *Phacotus lenticularis*, *Ceratium hirundinella*, *Fragilaria crotonensis*, *Aulacoseira granulata*, *Cryptomonas sp.*, *Trachelomonas sp.*, *Desmodesmus sp.*, *Nitzschia sp.*, *Aulacostrium sp.* a cyanobaktérie – *Aphanizomenon flos-aquae*, *Microcystis flos-aquae*, *Planktolyngbya contorta*, *Dolichospermum sp.*, *Microcystis sp.* Hodnoty chlorofylu a sa pohybovali v rozmedzí od 2,9 do 114 µg/l (medzná hodnota ukazovateľa je 50 µg/l) Hodnota chlorofylu a 114 µg/l bola zaznamenaná pri konci kúpacjej sezóny v roku 2014. Prekročenie medznej hodnoty cyanobaktérií bolo zaznamenané pri konci kúpacjej sezóny v rokoch 2014 a 2015. Následne bol vydaný zákaz kúpania, ktorý bol na základe opakovaných vzoriek odvolaný.

Počas kúpacjej sezóny v roku 2017 boli na lokalite zaznamenané riasy – *Aulacoseira granulata*, *Phacotus lenticularis*, *Ceratium hirundinella*, *Trachelomonas nigra*, *Coelastrum*

astroideum, *Staurostrum* sp., *Cryptomonas* sp., *Asterionella* sp., *Desmodesmus* sp., *Trachelomonas* sp., *Monoraphidium* sp. a cyanobaktérie – *Microcystis flos-aquae*, *Microcystis* sp.

V sledovanom období rokov 2017 – 2018 nebola medzná hodnota chlorofylu a prekročená, hodnoty boli v rozmedzí 2,5 – 36,7 µg/l (maximálna hodnota 45,5 µg/l bola zistená koncom augusta 2018). Prekročenie medznej hodnoty cyanobaktérií nebolo zaznamenané.

Makroriasy a ostatné makrofyty

Pláž prírodného kúpaliska je tvorená upravovanými zatrávnenými brehmi, ktoré pozvoľna prechádzajú do vody so štrkovitým dnom. Obmývaná zóna pláže je zarastená len ojedinele, na rôznych miestach do rozličnej šírky – od 0,2 m do 2,0 m. Ojedinele sa na hranici vody a brehu vyskytujú rôzne druhy vrúb, napr. vrba popolavá (*Salix cinerea*), roripa lesná (*Rorippa sylvestris*), trst' obyčajná (*Phragmites australis*) a zaznamenaný bol aj ohrozený druh hviezdoš močiarny (*Callitriche palustris*).

Vo voľnej vode dominujú vodné makrofyty – červenavec plávajúci (*Potamogeton natans*), riečňanka prímorská (*Najas marina*), menej sa vyskytuje červenavec hrebenatý (*Potamogeton pectinatus*) a stolístok klasnatý (*Myriophyllum spicatum*). V obmývanej zóne sa vyskytujú – krovité formy vrúb (*Salix* sp.), trávy z čeľade *Poaceae*, jastrabník okolikatý (*Hieracium umbellatum*), blšník červienkový (*Pulicaria dysenterica*) a sytina rozložitá (*Juncus effusus*).

Posledný odber a vyšetrenie makrofytov boli vykonané v roku 2016.

Doplňujúce informácie ku kvalite vody

Okrem legislatívou stanovených ukazovateľov kvality vody na kúpanie sa nad rámec platných predpisov vyšetrujú na Zemplínskej šírave – Hôrke aj ďalšie ukazovatele (celkový fosfor, celkový dusík, celkový organický uhlík, nasýtenie vody kyslíkom, reakcia vody a farba). Ukazovatele nie sú považované za zdravotne významné (nemajú priamy zdravotný dopad na kúpajúcich sa) a vyšetrujú sa pre vytvorenie celkového obrazu o vývoji lokality jedenkrát pred začiatkom a jedenkrát počas kúpacej sezóny. Posudzovanie zistených hodnôt sa vykonáva porovnávaním s limitnými hodnotami, ktoré boli pre ukazovatele používané v minulosti (v súčasnosti majú len odporúčací charakter).

V období posledných piatich rokov (2014 – 2018) bolo na lokalite zaznamenané z pohľadu vyššie uvedených ukazovateľov len mierne prekročenie ukazovateľa celkový fosfor (jedenkrát v roku 2014 a jedenkrát v roku 2015, za limitnú hodnotu sa považuje 0,05 mg/l); taktiež bolo zaznamenané nasýtenie vody kyslíkom pod ustanovenú limitnú hodnotu (jedenkrát v roku 2016, za limitnú hodnotu sa považuje hodnota 80 – 200).

Dopady na zdravie

Žiadne poškodenie zdravia návštevníkov VUK Zemplínska šírava – Hôrka nebolo zaznamenané.

Údaje o profile

Dátum vytvorenia profilu
Posledná revízia profilu vody na kúpanie
Dôvod revízie
Najbližšia revízia profilu vody na kúpanie

22. marec 2011
december 2019
aktualizácia údajov
podľa potreby

Spracovali:

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Výskumný
ústav
vodného
hospodárstva

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Slovenský hydrometeorologický ústav

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky